

МИЛИТЪ
ОД МАЧВЕ

МИЛИЋ ОД МАЧВЕ

изложба слика

галерија-легат
"Косово - први праг Србије"
Крушевац
у Универзитетској галерији
у Крагујевцу

новембар-децембар 2019.
Радмила Царевих

Јединствена по свом богатству и лепоти, ова збирка слика, заоставштина Милића од Мачве васељенском граду Крушевцу, садржи 130 дела. Доминирају уља на платну са мотивима српске средњовековне историје, од Светог Саве, Светог Симеона и Стефана Првовенчаног, преко Три српска капетана из Велике Сеобе до Црног Ђорђа који чува Светосавски храм. Збирка садржи и аквареле као и фотографије на којима је уметник у разним периодима свог живота.

Осим слика, у овој галерији чува се и први штафелај сликара, његов препознатљив скиптар, качкет и плашт.

Косово, Косовска битка и косовски јунаци су преовлађујући симболи и мотиви.

Био је вечити борац за Косово, свету српску земљу.

У вези Косова обраћао се америчком Конгресу и израелском Кнесету, а у Женеви је основао

Комитет за заштиту косовског блага.

Првобитна идеја Милића од Мачве, једног од највећих српских сликара историјских мотива, била је да свој легат постави у посебно сазиданој кули поред манастира Грачаница на Косову. Како политичке околности то нису дозвољавале, определио се за Крушевац, симбол Косова у његовој личној, али и колективној свести српског народа.

Уметников услов био је да галерија буде смештена у згради која гледа на цркву Лазарицу, придворну цркву кнеза Лазара Хребелјановића. Одабрана је стара зграда житног млина, како би, по речима самога Милића од Мачве, "попут житног млина производила духовну лепоту и преносила је генерацијама које долазе."

Галерија
милића од Мачве
• КОСОВО, ПРВИ ПРАГ СРБИЈЕ •

МЛАНК
ОД
МАЧВЕ

КОСОВО ПРВИ ПРАГ СРБИЈЕ

МОЈА ПОКЛОН ~ ЗБИРКА
СЛИКА КРУШЕВЦУ

МЛАНКЕВИЋ ГЛАГОЛИЋ
КОСОВО ПРВИ ПРАГ СРБИЈЕ
СЛУЖБЕНА ОДЛУКА КРУШЕВЦУ

У одајама галерије говори душа једног народа -
записао је сликарев велики пријатељ,
књижевник Љубиша Ћидић,
старатељ Милићеве заоставштине у Крушевцу.

МИЛИЋ СТАНКОВИЋ — МИЛИЋ ОД МАЧВЕ

(Белотић, 30.10.1934 — Београд, 08.12.2000)

Балкански Барбарогеније, Костур Радованов, Милић Ледени и Хелиоцентрични, Генерал Лепенски, Сликари неба и земље, Милић од Мачве, или једноставно — Милић Станковић, превасходно сликар, али и песник и прозни писац, рођен је неутврђеног дана, уочи Св. Петке, од 26. до 30. октобра 1934. године, на увратинама Велике њиве, у градини Накућишта, у атару мачванског села Белотића.

"Моја је машта извирала из недара народне, колективне свести о фантастичном, што се одражавало кроз најдубљу компактност сфере свести мојих предака и њихових предања. Био сам у потпуности свестан значења такве фантастике, која се не кује ни у каквој алхемичарској радионици седамнаестог века, а камоли у медиалној, па ни кроз остале светске покрете сличне врсте. Али, у време кад је Медиала проналазила саму себе, веома је било важно окупљање свих духова за које су сан и машта представљали реалност."

Милић од Мачве

РЕКЛИ СУ О
МИЛИЋУ ОД МАЧВЕ

Био је провокативан и ексцентричан и у твору и у збору, човек жестоког темперамента и непоколебљивог и бескомпромисног мишљења. Остао је запамћен по црној пелерини, необичној барокној капи и декоративном, скупоценом и импресивном штапу, али и као велики противник енформела и свих врста апстракционизама. Иза ових статусних и уметничких обележја стајао је Милић од Мачве, "преподолски и архаичан, а опет садашњи и будући". Облачењем и перформансима скретао је на себе пажњу, константно провоцирајући савременике да га доживљавају као нешто изванредно, посебно и јединствено. А све то је давало печат његовом сликарству, реторици и свакодневном понашању.

У смутно поратно време, када су неприкосновено владала крута правила соцреализма, био је зачетник тзв. наративног сликарства. Његове слике имале су своју причу, мању или већу, често веома слојевиту и вишезначну. Он, и његови истомишљеници, оживели су сликарски поступак ренесансних мајстора, поново дајући прилику да се искажу "прави сликари", мајстори свог заната.

Почетком шездесетих година појавио се на уметничкој позорници Милић Станковић од Мачве са драматичним акцентима сасвим неуобичајеним за то доба. Милић је сликао свој завичај, своје сељаке, њихова веровања, њихову прошлост, један нови, чудесни етос који је одмах нападнут као националистички и шовинистички, као главни носилац "црног таласа" далеко јаче него ранији песимистички мотиви. Милић је изградио једну драматичну, узбудљиву уметност, сву прожету сударима контраста, тамног и светлог, екстатичношћу, која је позивала на освешћивање. То сликарство је текло непрекидно као неки стални таласи који не престају.

Павле Васић

Према томе, расправљајући о њему је у исто време и прихватање ризика да се, уместо о делима Милића од Мачве, говори о једној уметности коју је већина савремених уметника, неосетљива према својој друштвеној одговорности, осудила на усамљеност или ћутање. Због тога се можемо задржати само на чињеници да је Милић од Мачве, као илустратор савремене друштвене свести, свој избор надахнућа и обавезу да нам упути неку поруку открио претежно у страхотама рата и осталим неделима људи. Ма како да је ова тематика, сама по себи, у супротности са циљевимља и средствима лепих вештина, она на платнима Милића од Мачве говори језиком чисте хуманости.

Миодраг Коларић

Прихватајући присутност једног и другог наслеђа, као неминовности и као судбину тла на коме је потекао, Станковић је свом снагом одбијао да прими и онај модернистички, наводно универзални, а у суштини туђи идеал лепоте који му је био нуђен из Европе и света, а који су тако здушно прихватили многи наши уметници. Видећи перспективу наше уметности у синтези естетских идиома епохалних тековина културе Истока и Запада, Станковић је био задуго једини наш сликар који је, насупрот агресивним продорима актуелних уметничких трендова из света, као што су били енформел, нова фигурација и концептуална уметност, непоколебљиво следио смер својих убеђења.

Ђорђе Кадиевић

Ипак, теме и садржаји су оно битно што Милића од Мачве одваја у крилу надреализма... нема сликара у српској уметности на чијим платнима је продефиловало толико историјских личности и светаца и осликано толико профане и црквене архитектуре преко којих препознајемо свој историјски идентитет.

Зоран Маркуш

Он је теоретичар свог сопственог сликарства које сада живи од нове, растуће перспективе. Милић своју слику и храни и брани истовремено, он је ствара, осмишља и целином своје стваралачке свести успоставља њен смисаони ауторитет... Полемичар и песник - подједнако је вешт и у подручју ликовне и у подручју вербалне речи, уверљив, неукротив, непомирљив. Његово дело је недељива енергетска целина...

Срето Бошњак

Већ је речено да је Милићево сликарство континуирани развој, кристализација која стално траје. Она је енергија или светлост, пре него материја... У крајњој линији, по својој структури свака Милићева слика је скоро права музика или поезија.

Александар Толстој

Када мислимо на југословенску уметност, природно је да је најпре поистоветимо са њеним чувеним наивцима, који су већ стекли светску славу...

Али, Југославија, на њену и нашу срећу поседује и једну другу врсту сликарства. Ону о којој ни издалека није све речено. Ситуирање тог сликарства у светско сликарство, неким егзактним методама, много је теже, имајући у виду његову много већу сложеност и зрелост техничког израза. Постоје, дакле, и други сликари који преносе веома различите културне оријентације.

Такав је Милић од Мачве... који се недавном изложбом у Риму, ... дефинитивно наметнуо нашој пажњи и дивљењу. Коначно, Милић од Мачве је ушао са два своја дела у сами Ватикански музеј.

Канилучи

Милић поседује занат који збуњује и ошамићује, он је изданак великих европских сликара као што су Бош, Бројгел и Арчибалдо, Маргит, Делво и Дали. Нахрањен легендама српског етоса, стално жедан традиционалне магије своје земље... сликар је необуздана и необична личност, која верује у оно што нам прича, и који себи приписује једну врсту месијанске судбине. Он исто тако не успорава свој напор да пројектује свет мракова и свет светлости... Не зна се да ли Милић од Мачве дестилише наду или злу судбину, и да ли његов речник умирује гледаоца или запаљује нове варнице које ће распалити бес демона.

Стефан Реј

Највећи скептик астрологије мора констатовати колико је Милић усамљеник на "Радован кули" или у "Здању" на Звездари где се затвара због очигледног лудила света. Забринут је у погледу духовне будућности човека, мори га нуклеарна апокалипса која се надвила над људским главама....

На чисто естетском плану Милић од Мачве делује, дакле, као неко ко открива опасности и шаље узбудљиве позиве на прихватање разума.

Ролан Вилнев

Срби имају сликаре по целом свету, и они су тамо сликари тог дела света! Милић је одавде сликар целог света - нашим светом. Милић је у свет кренуо остајући овде! Он је већ велика европска знаменитост! Једна од оних знаменитости на којој нам сви могу позавидети!

Милован Витезовић

„За Милића од Мачве сам одувек био сигуран да је луд, али генијално луд, и стога могу увек издати уверење да је чисти геније“.

Овако је записао лекар-психијатар Веселин Савић у предговору аутобиографије сликара Милића Станковића, познатијег као Милић од Мачве

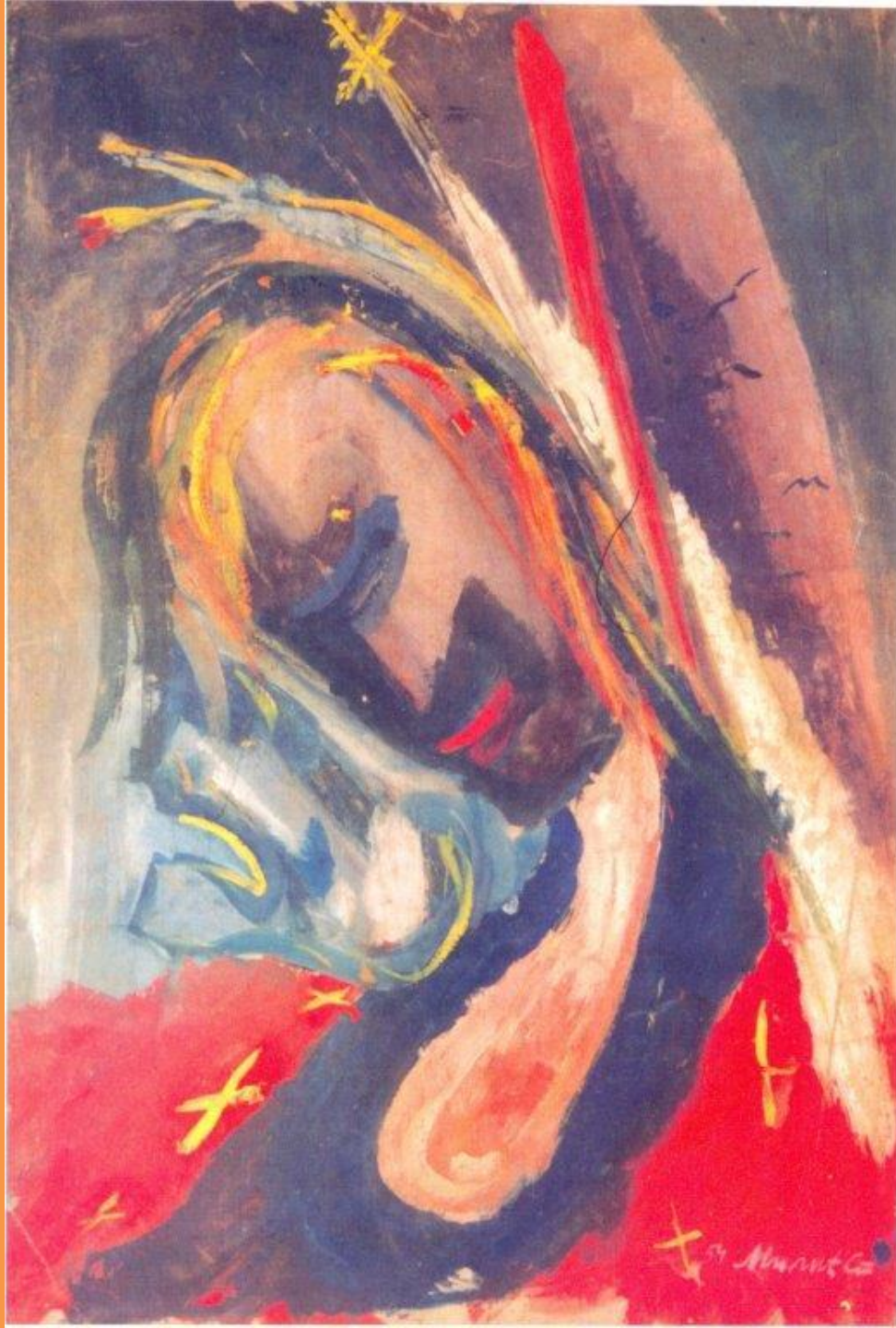

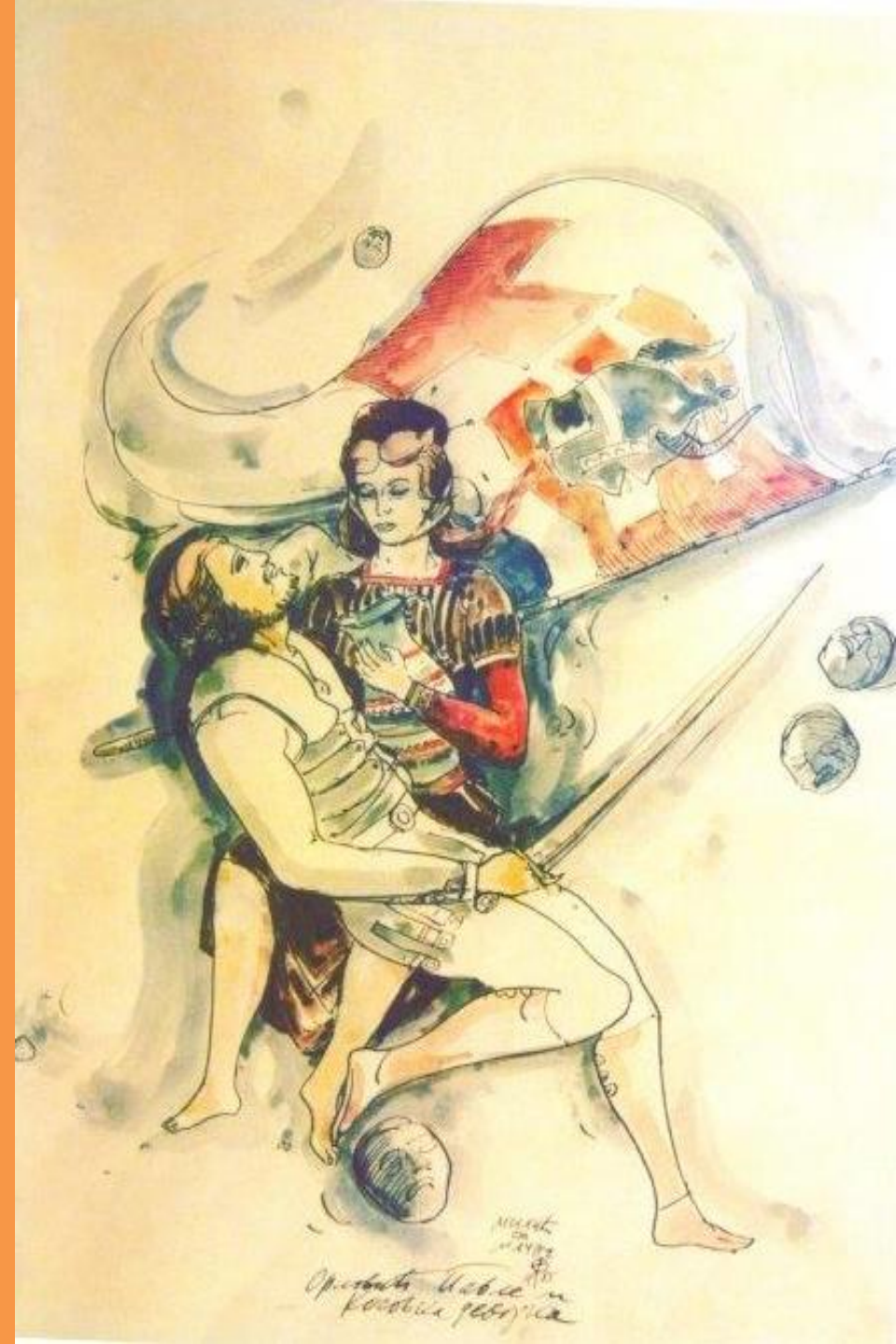

Pravda iube na Bogu Jyrobaha

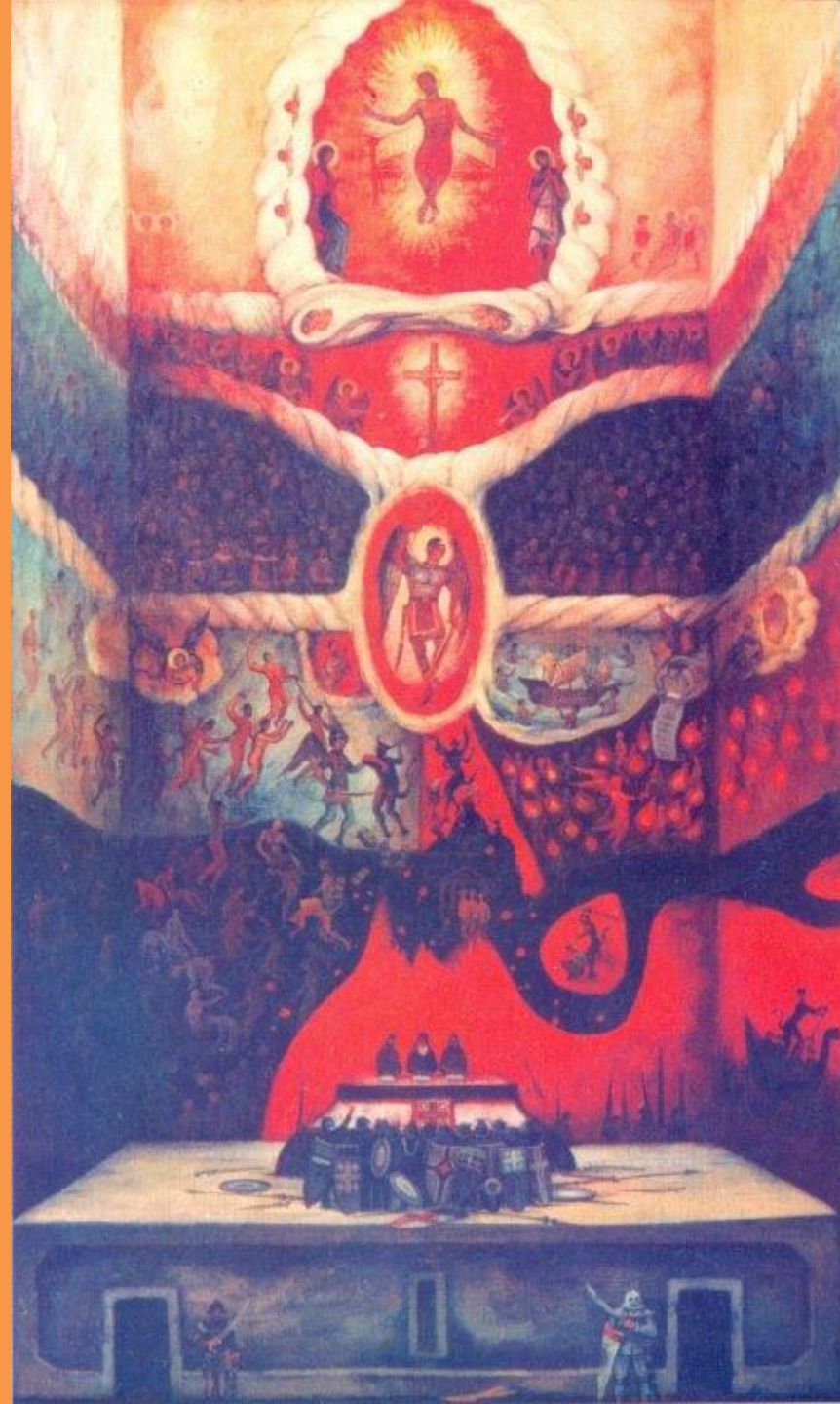
...my vange bous Jyrobahy
Vychadim i na to kochy boje
you porovne typical ke dyryce ...

muut
ca
11/10/19
1919

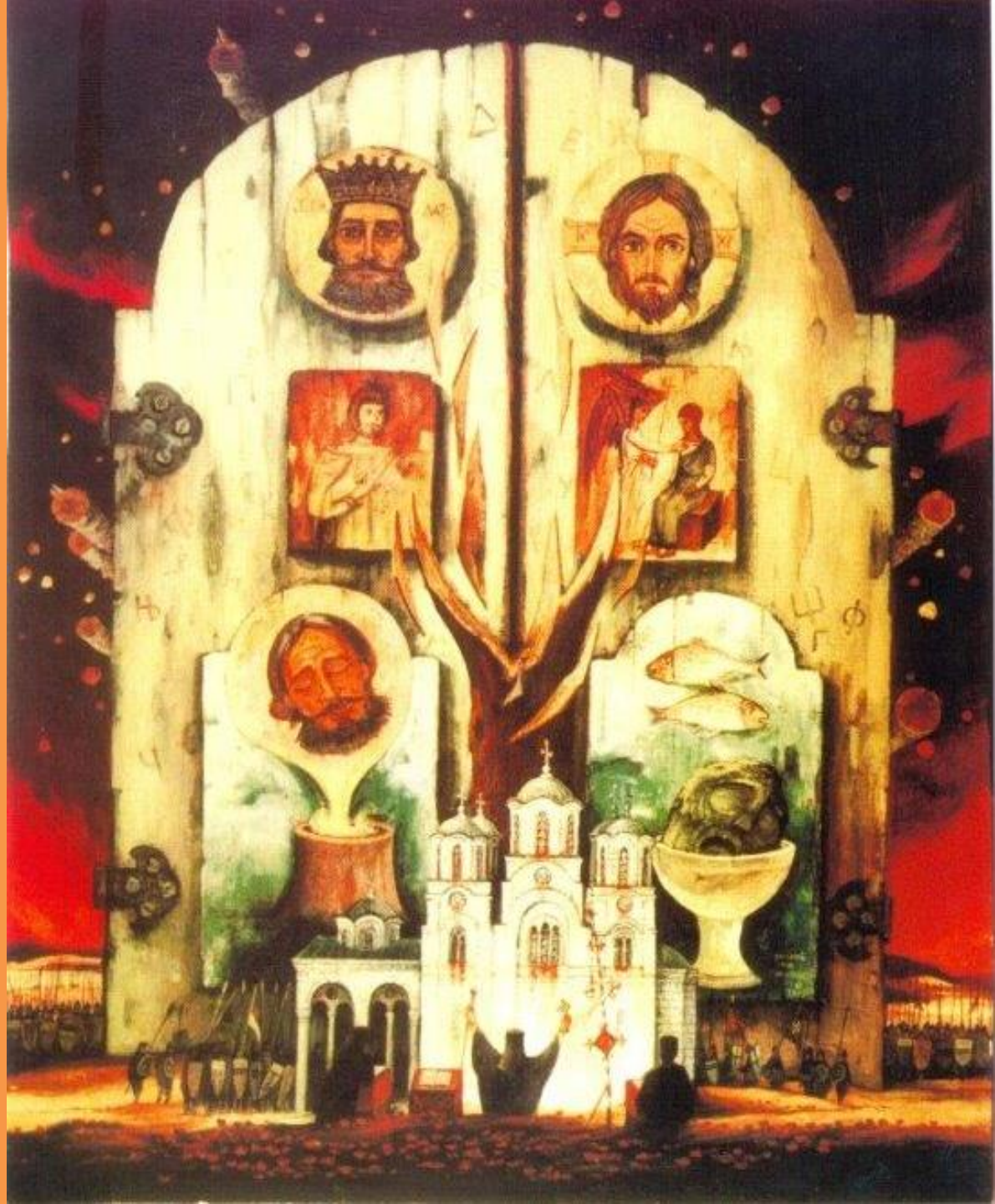

Opisubta Uobice na
Kocobice pestrice

muut
ca
11/10/19
1919

МЕТОХИЈО МАТИ МОЈА

РОДИТЕЉСКО ЗЕМЉО!
ТОБОМ ОДИМ, А НЕБО МЕ ДРЖИ.

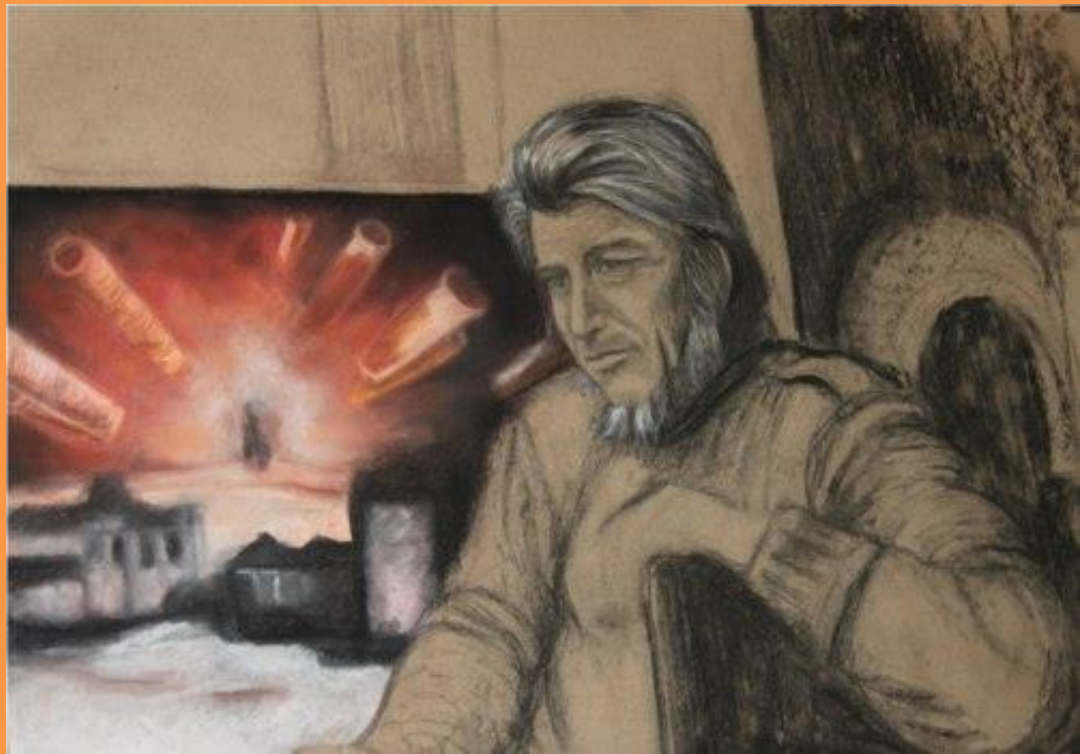
МАТИ СИ МИ ЛЕДНА
ОТАЏБИНА ГРОБ.

СПАВАЈ!
ЈА САМ, ДОЛЕ БУДАН -
РАЗМИШЉАМ О ВИТЛУ.

НЕ СТРЕТИ!
УМЕМ ЈЕЗДАН И БУДАН ДА САЊАМ
КАО ТИ УСНУЛА У ГОСПОДУ ШТО СИ.

ЗЕМЉО!
МАТИ МОЈА!
ПУТЕВИ СУ ТВОЈИ НА ТАБАНУ БРАЗДЕ
СВАКА СТАЗА ПРЕГРАДА ЈЕ БОЛНА
БЕЖАНИЈОМ ВИКЕ ЛЕЛЕЧНО УТРТА.

ОД КОСОВА ВУЧЕШ РАНУ НЕЦЕЛИМУ
ЗВЕЗДА ПДАДАЛИЦА ОРЕОЛ ТИ СПЛЕЛА
МАЈЧИНА СЕ СУЗА НИКАД НЕ ПРЕСУШИ

**Милић од Мачве
у фондовима
Универзитетске
библиотеке у
Крагијевцу**

Онда када сам растао : роман

Radojčić, Staniša ; [ликовни прилози Милић од Мачве]

Врста грађе - роман

Издање - 2. изд.

Издавање и производња - Београд : [б. и.], 1971

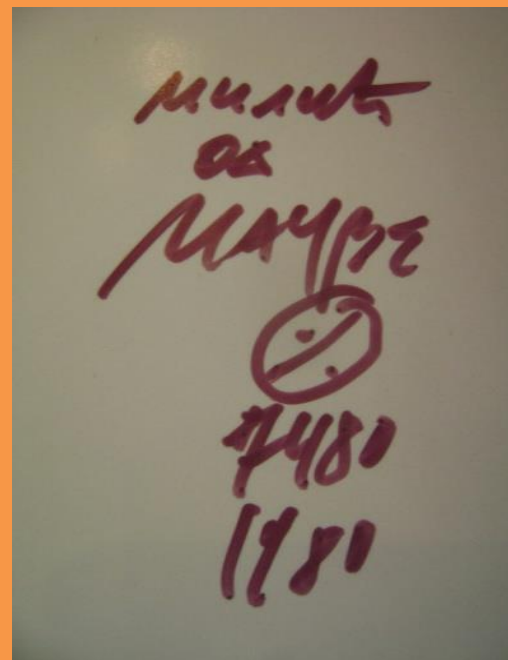
Језик - * српски

COBISS.SR-ID - 108296199

Magacin

V 15094

ИН: 030015094

Са кућишта до двора Уфици : са луталицом у
застанцима : повјесница Милића од Мачве.

Део 1, Зов непознатог : повјеснице од 1934 - 64 лета

Stanković, Milić, 1934-2000

Врста грађе - књига

Издање - [1. изд.]

Издавање и производња - Београд : С. Милић, 1985

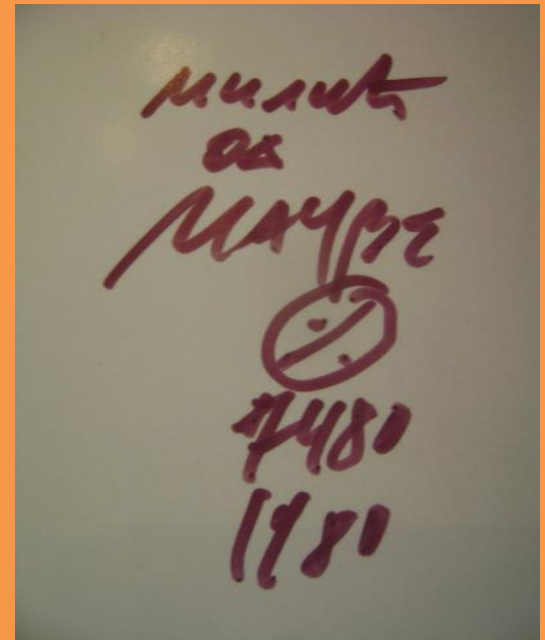
Језик - * српски

COBISS.SR-ID - 73189900

Magacin

J 19024

ИН: 010019024

Косовски бој у Герасимовом летопису

Milić od Mačve, 1934-2000

Врста грађе - књига

Издавање и производња - Београд : Слобода, 1989

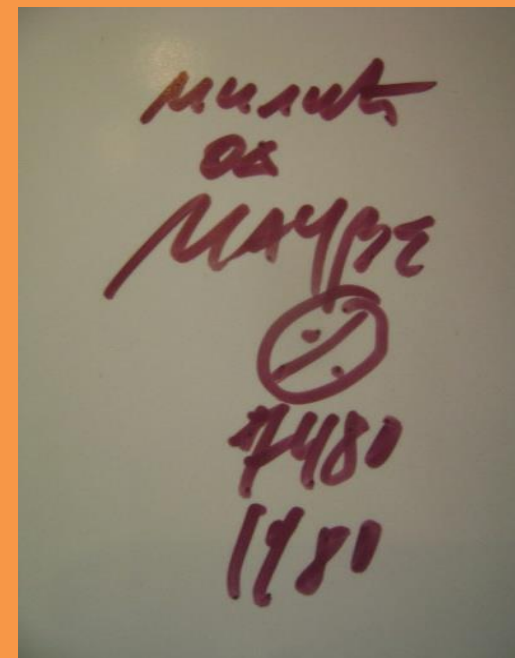
Језик - * српски

COBISS.SR-ID - 8021250

Magacin

J 24026

ИН: 010024026

Прво венчање лепотице уклетог сликара :

40 година сликања, 30 година певања : [1957-1988]

Stanković, Milić, 1934-2000

Врста грађе - поезија

Издање - 2. изд.

Издавање и производња - Београд : Кула на седам ветрова,
Милићево здање на Звездари : Слобода, 1989

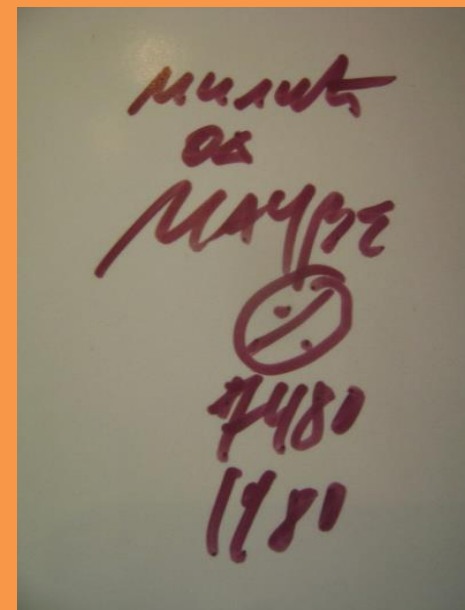
Језик - * српски

COBISS.SR-ID - 124172

Magacin

J 36025

ИН: 010036025

**Retrospektivna izložba Milića od Mačve:
od Narodnog muzeja od Gradića-Rodića**

Subotić, Irina, 1941- = Суботућ, Ирина, 1941-

Врста грађе - чланак – саставни део

Година - 1992

Језик - српски

COBISS.SR-ID - 25285900

[Delo : književni mesečni časopis. ISSN 0011-7935. -
knj. 38, God. 38, br. 5/8 \(1992\), str. 249-253](#)

MP SP 82 DELO

Есеји о војвођанским сликарима и други есеји

Trumić, Stojan, 1912-1983

Врста грађе - др.књиж.облици

Издавање и производња - Панчево : Заједница књижевника Панчева, 1997

Језик - * српски

ISBN - 86-81531-51-4

COBISS.SR-ID - 159147783

Magacin

J 32007

ИН: 010032007

Српски царски рез

Đidić, Ljubiša, 1937-

Врста грађе - поезија

Издавање и производња - Београд : Просвета, 1999

Језик - српски

COBISS.SR-ID - 77848588

Magacin legata

L 6744

ИН: 040006744

Ова ће ноћ донети песму нову

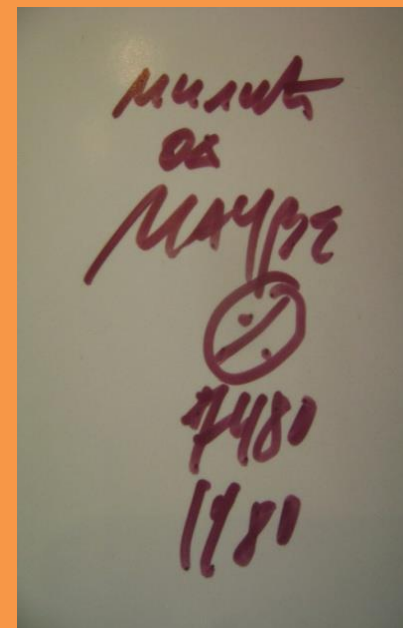
Stanković, Milić, 1934-2000

Врста грађе - чланак – саставни део

Година - 2000

Језик - српски

COBISS.SR-ID - 76035842

[Липар : лист за књижевност, уметност и културу.](#)

[ISSN 1450-8338. - Год. 2, бр. 4 \(2000\), стр. 20](#)

MP SP 82 LIPAR

**Милић од Мачве, или, омаж српском националном
бићу и историји : (уметнички ангажман, поезија)**

Ćorilić, Ljubomir, 1946-

Врста грађе - чланак – саставни део

Година - 2002

Језик - српски

COBISS.SR-ID - 522951317

[Луча : часопис за културу, уметност и науку.](#)

[ISSN 0354-7787. - Год. 11, бр. 4 \(2002\), стр. 49-54](#)

MP SP 008 LUČA

**Косово први праг Србије : моја поклон-збирка слика Крушевцу :
илустрована уметничка и историјска монографија**

Станковић, Милић, 1934-2000

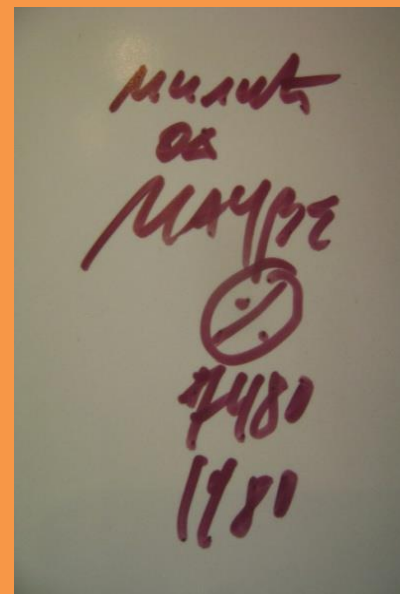
Врста грађе - књига

Издавање и производња - Крушевац : Скупштина општине :
Галерија "Косово, први праг Србије", 2003

Језик - * српски

ISBN - 86-84109-07-5

COBISS.SR-ID - 106981644

Боја срца : [посвећено] Милићу од Мачве

Đurković, Ljubiša, 1939-

Врста грађе - чланак – саставни део

Година - 2007

Језик - српски

COBISS.SR-ID - 522138005

[Липар : лист за књижевност, уметност и културу.](#)

[ISSN 1450-8338. - Год. 9, бр. 33 \(2007\), стр. 141](#)

MP SP 82 LIPAR

**Сан и јава једног часописа : можда последњи занос
Милића од Мачве**

Ређеп, Драшко, 1935-2019 = Ređep, Draško, 1935-2019

Врста грађе - чланак – саставни део

Година - 2007

Језик - српски

COBISS.SR-ID - 147177740

[Даница : српски народни илустровани календар за годину ..
ISSN 0354-4974. - Год. 15 \(2008\), стр. 356-363](#)

G SP 059 DANICA

